

ДОКЛАД

НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**СЪГЛАСНО ЧЛ. 52 ОТ НАРЕДБА ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПУСКАНЕ НА
ПАЗАРА НА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ И ЗА ТРЕТИРАНЕ И
ТРАНСПОРТИРАНЕ НА
ОТПАДЪЦИ ОТ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ**

**СОФИЯ
2012 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

стр.

I. УВОД.....	3
II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	3
III. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД.....	3
III.1. Основни принципи и цели заложи в Наредбата.....	3
III.2. Ситуацията в страната.....	3
III.2.1. Разрешения за дейности с НУБА.....	4
III.2.2. Задължени лица.....	4
III.2.3. Предприети мерки от ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица.....	5
III.2.4. Осъществен контрол за съответствието на пусканите на пазара БА.....	7
IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА.....	8
IV.1. Пуснати на пазара в страната батерии и акумулатори.....	8
IV.2. Събрани негодни за употреба батерии и акумулатори.....	8
IV.3. Предварително третирани и оползотворяване на материали от НУБА.....	9
IV.4. Изпълнение на целите по чл.12 и чл.13 от Наредбата от Задължените лица	10
V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО СЪБИРАНЕ.....	11
VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО РЕЦИКЛИРАНЕ.....	11
VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	11

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ

Наредбата - Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори (Приета с ПМС №144 от 05.07.2005г., обн. ДВ, бр. 58 от 15.07.2005 г., посл.изм. ДВ бр.29 от 08.04.2011г.);

МОСВ - Министерство на околната среда и водите;

ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда;

РИОСВ – Регионална инспекция по околна среда и води;

ПУДООС – Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда;

НСИ - Национален статистически институт;

АМ - Агенция Митници;

НАП – Национална агенция за приходите;

КЗП-Комисия за защита на потребителите;

БА – Батерии и акумулатори;

НУБА – Негодни за употреба батерии и акумулатори;

НУАБА – Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори;

НУИБА – Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори;

НУПБА – Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори;

ИУЕЕО-излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;

ИУМПС-излезли от употреба моторни превозни средства;

ООп-Организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори;

ЗУО – Закон за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр.86 от 30.09.2003 г., посл.изм. ДВ. бр.30 от 12.04.2011г.);

Наредба № 9 - Наредба № 9 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности (обн. ДВ, бр. 95 от 2004 г.).

I. УВОД

Докладът се изготвя от ИАОС съгласно чл. 52 от Наредбата. Наредбата е издадена на основание чл.24, ал.2 ЗУО и транспонира изискванията в българското законодателство на Директива 2006/66/ЕО.

В докладът се обобщава информация за БА и НУБА, с данни за отчетната 2011г. и включва основно изводи за постигане на заложените цели на национално ниво, броя на издадените разрешения на ООп на НУБА и броя на лицата, които пускат на пазара БА, изпълняващи задълженията си индивидуално.

II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Основните лица и институции имащи отговорности и задължения по Наредбата, източник на информация са схематизирани на Фигура 1:

Фиг.1 Информационен поток

За целите на доклада се поставят следните рамкови условия:

- пазарният дял е равен на количеството пуснати на пазара БА от съответното лице, пускащо на пазара БА, отнесено към общото количество БА пуснати на пазара в страната в проценти;
- за изчисляване на изпълнението на целите по събиране на НУБА се използват данните от периодичните отчети по Наредбата;
- за изчисляване на изпълнението на целите по рециклиране на НУБА се използват данните от годишните отчети по Наредбата.

III. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД

III.1. Основни принципи и цели заложи в Наредбата

През 2011 г. Наредбата е изменена с бр.29 на ДВ. от 8.04.2011. Въвеждат се изисквания за реда и начина за регистрация на лицата, които пускат на пазар БА в публичен регистър, публикуван на интернет страницата на ИАОС.

Цели за 2011г.:

- Лицата, които пускат на пазара ПБА, са длъжни да осигурят събирането на количеството НУПБА, отговарящо на коефициент на събираемост не по- малък от 25% от количеството пуснати на пазара ПБА.
- Лицата, които пускат на пазара АБА са длъжни да осигурят събирането на количеството НУАБА, образувано през текущата година, но не по-малко от количеството БА пуснато от тях на пазара;
- Лицата, които пускат на пазара ИБА са длъжни осигурят събирането на цялото количество НУИБА, образувано през текущата година.

Всички събрани НУБА, се предават за предварително третиране, рециклиране и/или оползотворяване.

➤ Лицата, които пускат на пазара БА предприемат мерки за постигане на не по-малко от 65% от теглото на материалите, съдържащи се в оловно-киселите БА, и възможно най-висока степен на рециклиране на оловото, което се съдържа в тях;

➤ Лицата, които пускат на пазара БА, включително вградени в уреди и моторни превозни средства предприемат мерки за постигане на не по-малко от 65% от теглото на материалите, съдържащи се в оловно-киселите БА, и възможно най-висока степен на рециклиране на оловото, което се съдържа в тях;

➤ Лицата, които пускат на пазара БА предприемат мерки за постигане на не по-малко от 75 % от теглото на материалите, съдържащи се в никел-кадмиевите БА, и възможно най-висока степен на рециклиране на кадмия, който се съдържа в тях;

➤ Лицата, които пускат на пазара БА предприемат мерки за постигане на не по-малко от 50 % от теглото на другите НУБА.

III.2. Ситуация в страната

Наредбата отговаря на въведените в ЗУО принципи на ЕС за покриване на разходите за разделно събиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци - "замърсителят плаща" и "отговорност на производителя".

Основните промени в Наредбата, въведени с ПМС №76 от 31 март 2011г. са:

- НУАБА, образувани от разкомплектоване на ИУМПС се зачитат за изпълнение на целите по чл. 21, ал.3 от Наредбата за изискванията за третиране на отпадъци от моторни превозни средства;

- Лицата, които пускат на пазара АБА са длъжни да осигурят събирането на количеството НУАБА, образувано през текущата година, но не по-малко от количеството БА пуснато от тях на пазара;

- Лицата, извършващи дейност по събиране и транспортиране и/или съхраняване (операция обозначена с код R13, по смисъла на &1, т.17 от ДР на ЗУО) на НУБА, които нямат опасни свойства, трябва да притежават регистрационен документ, по реда на глава пета, раздел I ЗУО;

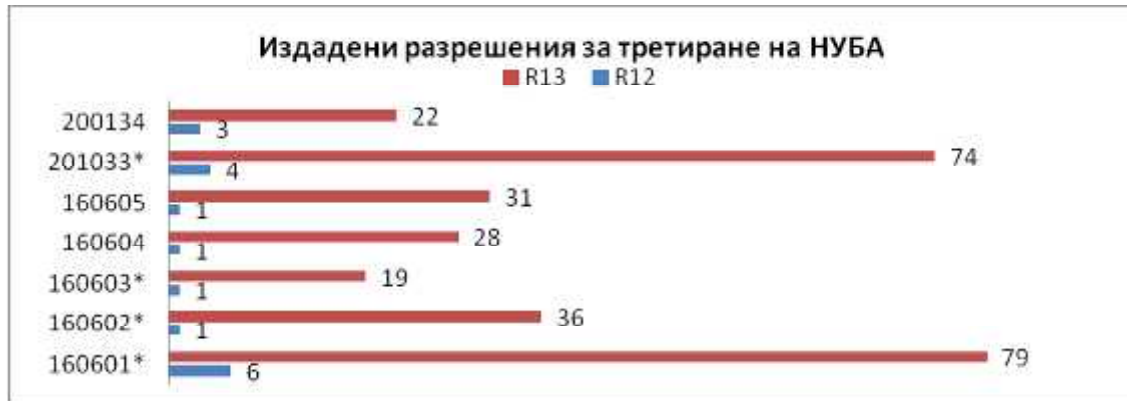
- Създаване на публичен регистър на лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, включително вградени в уреди и моторни превозни средства.

Задължените лица и институции, трябва да предоставят необходимата информация съгласно сроковете и форматите, в съответствие с изискванията на Наредбата.

III.2.1.Разрешения за дейности по третиране на НУБА

За извършване на дейностите по третиране на НУБА, лицата трябва да притежават съответните разрешения, издадени от компетентните органи.

В фигура 1 са обобщени броя на издадените през 2011г. разрешения за третиране на НУБА, за всеки отделен код на отпадъците, след направена справка в *Публичен регистър на лицата, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци.*

Източник: http://pdbase.government.bg/forms/public_permits.jsp

III.2.2.Задължени лица

Лицата, притежаващи разрешение за събиране и третиране на НУБА, имат задължения да предоставят информация за:

- количествата събрани НУБА, 20 дни след края на тримесечните периоди в ИАОС;
- количествата събрани НУБА, за предходната, отчетна година в срок до 31 март в РИОСВ;
- количествата предварително третирани НУБА, за предходната, отчетна година в срок до 31 март в РИОСВ;
- дейностите различни от събиране, временно съхранение и предварително третиране, в срокове до 31 март, съгласно условията на Наредба № 9 в РИОСВ.

В 20-дневен срок след края на тримесечните периоди, лицата, заплащащи продуктова такса за БА в ПУДООС, ООп и лицата изпълняващи задълженията си индивидуално, подават информация в ИАОС относно количествата пуснати на пазара БА.

Периодично АМ и НАП, предоставят информация в ИАОС относно количествата БА съответно внесени/изнесени и въведени/изпратени в и от страната.

В срок до 31 октомври НСИ, представя на ИАОС данни за предходната година относно произведените в страната БА, внесени/въведени и изнесени/изпратени в и от страната БА.

Ежегодно в срок до 31 март, ООп и лицата изпълняващи задълженията си индивидуално, предоставят в ИАОС информация за предходната година относно мерки и действия за организиране на дейностите за екологосъобразното третиране на НУБА и за количествата изпратени/изнесени НУБА, образувани при предварителното третиране на НУБА. В същия срок ПУДООС дава информация за събраните средства от продуктови такси и съответно предприетите от тях мерки и дейности.

КЗП предоставя на ИАОС информация за осъществения контрол за съответствието с Наредбата на пусканите на пазара БА.

Получената информация по съответните приложения се обобщава в ИАОС, съгласно определените срокове по Наредбата. През 2011г. общо седем са действащите ООп на НУБА:

- ✓ „Норд Елрециклинг” ЕАД- № ООп-47-00/27.01.2010 г., изм. с решение № ООп-47-01/06.04.2010 г., изм. с решение № ООп-47-02/02.06.2010 г., изм. с решение № ООп-47-03/18.11.2010 г., изм. с решение № ООп-47-04/21.10.2011 г.
- ✓ „Рекобат” АД- № ООп-48-00/25.03.2010г.;
- ✓ Национална Организация по Оползотворяване и Рециклиране на Отпадъци” АД- № ООп-63-00/10.08.2010г.;
- ✓ „Трансинс Батери”ООД-№ ООп-71-00/01.12.2010г.;
- ✓ “Нуба Рециклиране“ АД – № ООп-26-00/06.08.2009 г., изм. с решение № ООп-26-01/27.10.2009 г.;

- ✓ “Екобулбатери“ АД – № ООп-76-00/24.03.2011 г.; изм. с решение № ООп-76-01/21.10.2011 г., изм. с решение № ООп-76-02/08.05.2012;
- ✓ “Екобатери“ АД - № ООп-28-00/05.01.2009 г, изм. и доп. с решение № ООп-28-01/22.07.2009 г. „Монбат“ АД е лице, което изпълнява задълженията си по Наредбата индивидуално.

Лицата, които не членуват в ООп и не са индивидуално изпълняващи задълженията си, заплащат продуктова такса в ПУДООС, като събраните средства трябва да се разходват за информационни кампании и екологосъобразни дейности свързани с управление на БА и НУБА.

На фигура 2 са представени събраните продуктови такси за БА, в ПУДООС за периода от влизане в сила на Наредбата до отчетната 2011 г.

На фигура 3 е показан дялът и размера на продуктовете такси събрани в ПУДООС за БА, спрямо събраните средства за 2011 г. по ЗУО.

III.2.3. Предприети мерки от ООп и Индивидуално изпълняващи задълженията си лица

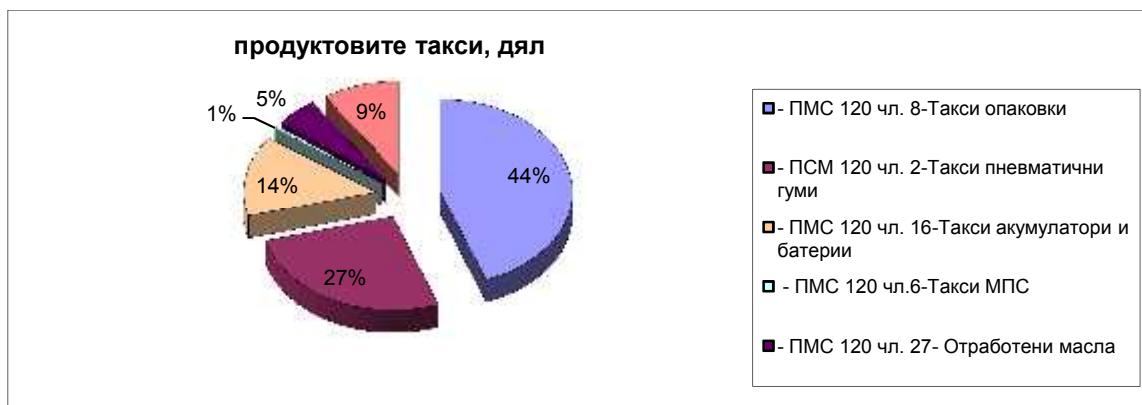
С всяка изминала година системите за разделно събиране на НУБА, обхващат все по-голям брой общини, контейнери и места. Организацията по оползотворяване на отпадъци, разполагат контейнери за събиране на НУПБА и НУАБА. Контейнерите за събиране на НУПБА се разполагат най-често на местата за продажба на БА, административни сгради и училища. В таблица.2 са обобщени и представени основните изградени елементи от системата за разделно събиране на НУПБА. Представени са броят на общините, с които всяка отделна организация има сключен договор, брой на контейнерите и местата за събиране на НУПБА и местата за събиране на НУАБА. Наблюдава се значително увеличение на разположените системи сравнение с предходните години.

Фиг.2 Сравнение - продуктови такси в ПУДООС

Източник: ПУДООС

Фиг. 3 Сравнение - продуктови такси за БА спрямо другите МРО, събрани в ПУДООС

Източник: ПУДООС

Таблица 2. Система за разделно събиране на НУПБА

СИСТЕМИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА НУПБА ДО КРАЯ НА 2011 Г.		
ООп	Бр. общини, с които са сключили договор	Бр. контейнери, за НУПБА
ЕКОБАТЕРИ АД	34	8818
НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ АД	40	2500
НОРД ЕЛРЕЦИКЛИНГ ЕАД	4	742
РЕКОБАТ АД	5	635
НООРО АД	0	10
ТРАНСИНС БАТЕРИ ООД	5	122
ЕКОБУЛБАТЕРИ АД	3	388

Източник: МОСВ

В систематизиран вид, са описани предприетите основните мерки от задължените лица, за екологосъобразното управление на НУБА.

❖ *Привличане на нови членове:*

- намаляване на размера на продуктовата такса;
- реклами и срещи за разясняване на дейността на организацията и т.н.;
- оказване на методическа помощ на всеки член на ООп;

❖ *Информирание и насърчаване на обществото за прилагане на разделно събиране на НУБА:*

- изработване на рекламна стратегия (изпращане на мейли, визитки, образователни тефтери), реклама в интернет;
- наемане на рекламни билбордове;
- разработване и внедряване на програми („Зелени офиси“) и заявка за услуги на единен национален телефон ;
- подпомагане на инициативата на БТВ „Да изчистим България за един ден“;
- публикации в пресата (в. “Телеграф“, в. “Стандарт“, в. “България днес“, в. “Труд“, в. “Анонс“, сп. “Осем“
- участие в срещи с общини, браншови организации и фирми
- срещи в учебни заведения, организиране на игри и множество награди;
- издаване на образователни книжки за деца;
- организиране на образователни семинари и информационни кампании в община Пирдоп, Пазарджик, Пловдив, Чelopeч;
- участие в спортно-развлекателна програма под патронажа на Столична община;
- организирана конкурс за детски рисунки;
- разработване на информационни материали за преподавателите;
- разработване на интернет страници;
- участие в пресконференции и интервюта (БНТ, ”Частен случай”, БГ радио”)

❖ *Намаляване съдържанието на тежки метали, вложени в производството на БА, разработени от производителите:*

- оказване на методическа помощ за прилагане на схемите за еко-маркировка и проектиране на продуктите по екологосъобразен начин;
  - възможност от страна на ООп за намаляване на размера на вноската, в случай когато лицата, които пускат на пазара БА са предприели мерки за допълнително ограничаване на съдържанието на опасни вещества в продуктите;
  - установяване на контакти с подобни организации в Европа, за обмен на опит.
- ❖ *Предприети мерки при временно прекъсване на събирането на НУБА*
- изплащане на възнаграждение за събрани и предадени НУБА;
  - в договорите между ООп и задължените лица са включени клаузи за предварително деклариране на количествата БА, които ще бъдат пускани на пазара;

- въвеждане в действие на отчетна система;
  - залагане на резервен процент на разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на НУБА;
  - текущ контрол и провеждане на регулярно одитиране;
- ❖ *Изпълнение на целите по чл. 12 и 13 от Наредбата:*
- сключване на договори само с дружества за събиране и рециклиране на НУБА, притежаващи необходимите разрешителни документи;
  - за осигуряване на разделното събиране на НУБА, са поставени контейнери на достъпни обществени места и т.нар мобилни пунктове за събиране на НУБА. Събраните НУБА в съответствие с изискванията на Наредбата са предавани на фирми имащи разрешения за дейности по предварително третиране и рециклиране на НУБА.
  - разполагане на контейнери за разделно събиране на НУБА в търговските обекти;
  - предаване за рециклиране на НУБА в други държави в ЕС, при спазване на изискванията на регламент Регламент(ЕО) №1013/2006.

III.2.4. Осъществен контрол за съответствието на пусканите на пазара БА .

В рамките на кампаниите на планово възложените национални кампании са извършени 309 инспекции в обекти, предлагащи БА за продажба. При проверките от КЗП не са констатирани нарушения по отношение на изискванията на Наредбата. Съставени са актове и са издадени наказателни постановления за нарушения на Закона за защита на потребителите.

IV. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА

IV.1. Пуснати на пазара БА

Количествата пуснати на пазара БА се обобщават и публикуват на интернет страницата на ИАОС в 10-дневен срок от края на всеки три месечен период. Количествата пуснати на пазара батерии и акумулатори са обобщени на база, информация получена от ООп, лицата изпълняващи задълженията си индивидуално и лицата, които заплащат продуктова такса в ПУДООС, предоставили справка.(фиг.4).

Фиг. 4 Справка за пуснатите на пазара БА,публикувана на интернет страницата на ИАОС

Източник: ИАОС

Съгласно данни на НСИ за 2011г. продажбите на вътрешния пазар на оловни акумулатори за задействане на бутални двигатели са 424 449 бр.

IV.2. Събрани НУБА

Данните за събраните НУБА се обобщават от годишните отчети, получени в РИОСВ и периодичните отчети, получавани в ИАОС на всяко тримесечие..

Количествата събрани НУБА се обобщават в 10-дневен срок, след края на периода и се публикуват на интернет страницата на ИАОС. Публикува се и годишна обобщена справка.

Фиг. 5 Справка за събраните НУБА, публикувана на интернет страницата на ИАОС

Източник: ИАОС

На фигура 6 е представена тенденцията по отношение на събраните портативни НУБА за периода от влизане в сила на Наредбата от 2006г. до отчетната 2011г. Наблюдава се значително увеличение на количеството на събраните НУБА след 2008г. Една от основните причини за активиране на разделното събиране на НУБА е стартиране на дейността на ООП^{-та}, водеща до значително разпространение на системите за разделно събиране на НУБА, подобрена информираност на населението и активност от страна на задължените лица.

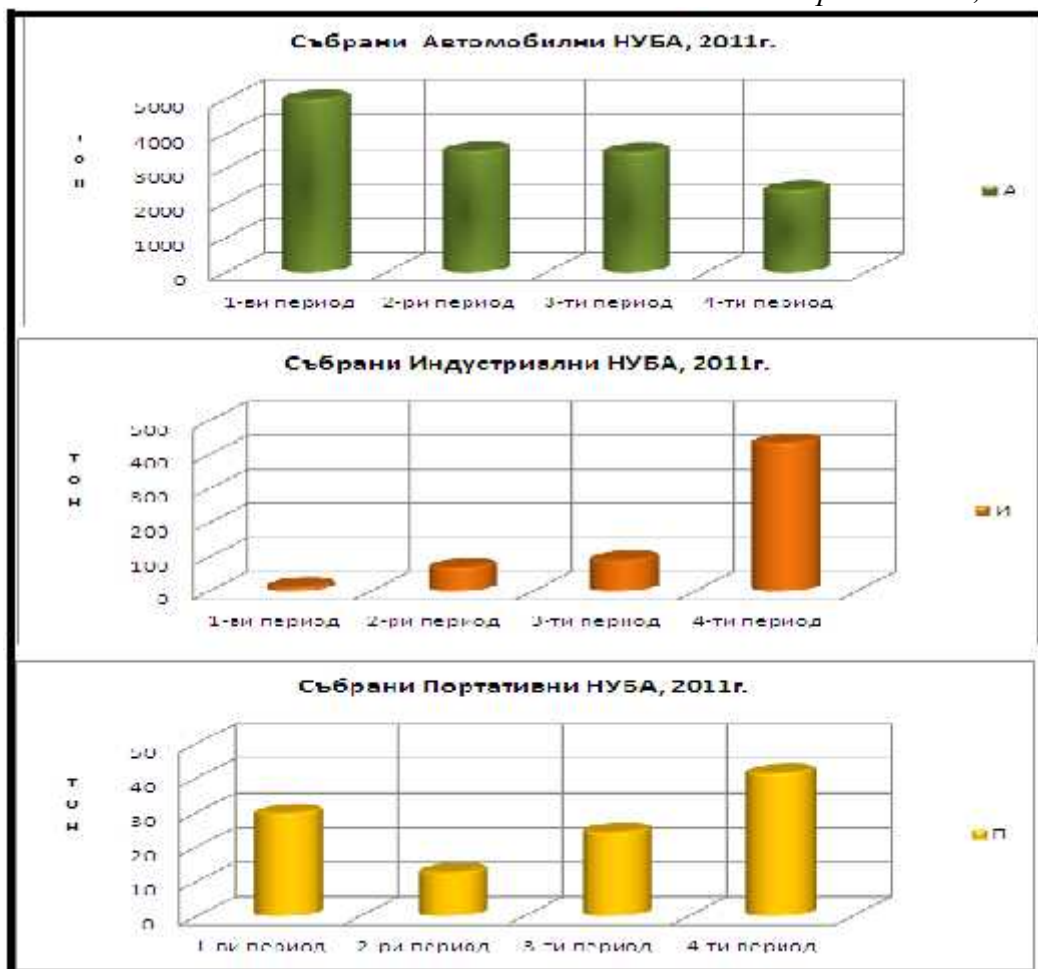
Фиг. 6. Тенденция на събрани НУБА, 2006г-2011г.

Източник: ИАОС

На фигура 7 са представени събраните НУБА, съгласно периодичните справки, по видове. Най-голям е дялът на събраните НУБА и се наблюдава значително увеличение на събраните през последния период НУБА през годините.

Фиг. 7. Събрани НУБА, по периоди

Източник: ИАОС

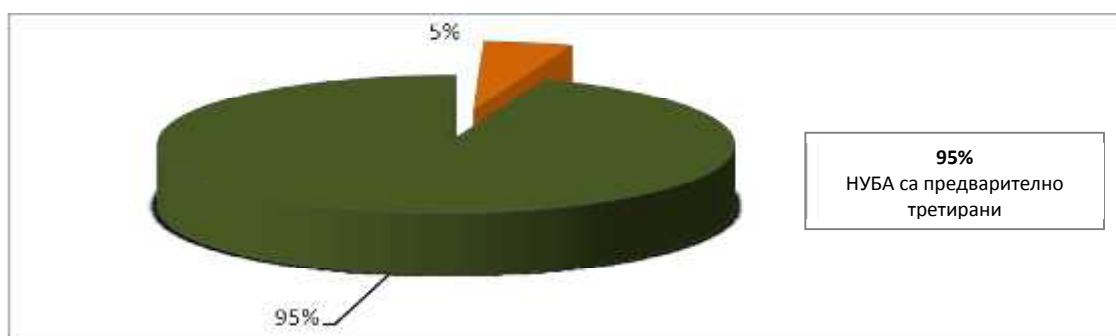
По данни от годишните отчети за събрани НУБА (Приложение 5 от Наредбата) с произход физически лица са 50.5 % от събраните НУБА през 2011г.

Съгласно приложение 6 от Наредба № 9 количеството на образуваните НУБА е 1778т., а общо с електролита образуваното количество е 8710 тона.

V.3. Предварително третиране и оползотворени, в т.ч. рециклирани материали от НУБА

Съгласно информацията от годишните отчети по Наредбата от приетите НУБА в инсталациите за предварително третиране 95 % са третиране, а 5 % от НУБА са съхранени в края на отчетната година на площадките на инсталациите. (фиг.7).

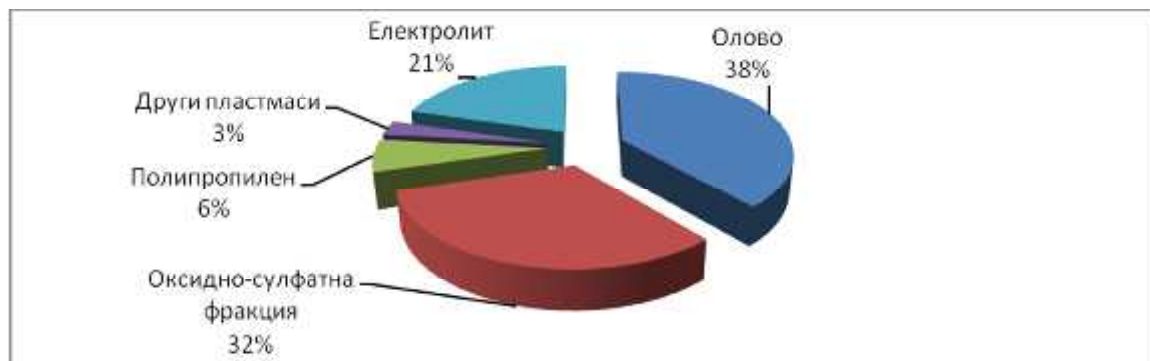
Фиг. 7. НУБА-предварително третиране

Източник: ИАОС

В страната предварително са третираны оловно-кисели негодни за употреба автомобилни и индустриални батерии и акумулатори. Основните материали, които се образуват след предварителното третиране на тези НУБА са: олово, оксидно-сулфатна фракция, електролит, полипропилен и други пластмаси. На фигура 8 е показано количеството и вида на материалите, получени от предварителното третиране на НУБА.

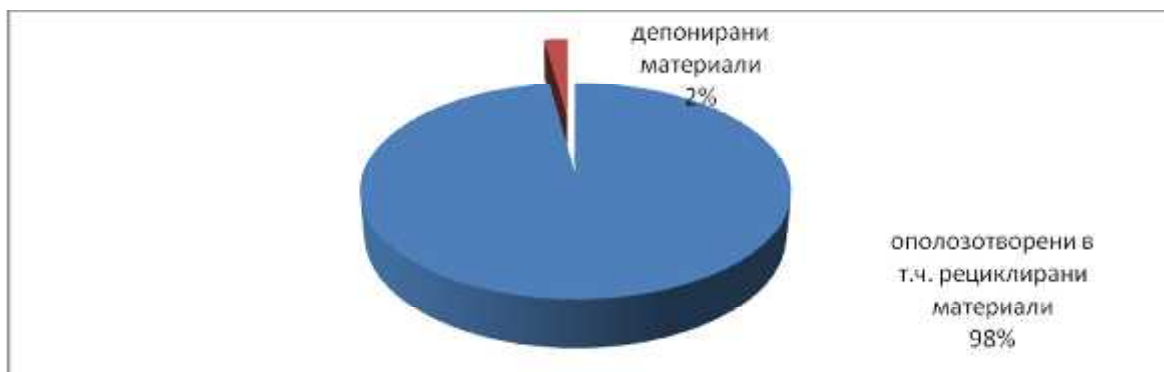
Фиг. 8. Материали, получени при предварително третиране на НУБА

Източник: ИАОС

На фигура 9 е показан процентът на рециклираните материали и делът на депонираните материали, получени при предварителното третиране на НУБА. Данните показват, че делът на рециклираните материали е най-висок в сравнение с делът на материалите, които са обезвредени или временно съхранени.

Фиг. 9. Материали, получени при третиране на НУБА %

Източник: ИАОС

Обобщената информацията от документите по Регламент(ЕО) №1013/2006 относно количествата изпратени от територията на страната към територията на друга държава-членка на ЕС през предходната година НУБА за 2011г. включва общо 98.860 тона НУБА, за третиране в Европа („АФЕ Валди“Франция, „СНАМ“-Франция, „Евро Диезе Индустри“-Франция, „Редукс Рециклинг“,Германия, „Акурек Рециклинг“-Германия)

IV.4. Изпълнение на целите по разделно събиране и рециклиране на НУБА от задължените лица

Съгласно Заповед № РД-401/21.05.2012г., изпълнили целите по Наредбата са следните ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си:

- „Екобатери” АД;
- „Нуба Рециклиране” АД;
- „Норд Елрециклинг” ЕАД;
- „Рекобат” АД;
- „Национална Организация по Оползотворяване и Рециклиране на Отпадъци” АД;
- „Трансинс Батери“ ООД;
- „Екобулбатери“ АД;
- „Монбат” АД.

V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО СЪБИРАНЕ

Целите за събиране на НУПБА се постигат поетапно, съгласно сроковете по § 2 на Заключителните разпоредби (ЗР) от Наредбата, като за 2011г. се събира количество НУПБА, отговарящо на коефициент на събираемост, не по-малък от 25%.

Коефициентът на събираемост (КС) % се изчислява по Приложение № 3а към чл.12, ал.2:

$$КСЗ = \left[\frac{3 \cdot СЗ}{(П1 + П2 + ПЗ)} \right] \cdot 100 = 25\%$$

Какво количество НУПБА е трябвало да се събере?: X=183,027 тона

Постигнат КС% за 2011г.:

$$КС = \left[\frac{3 \cdot 108,063}{(519,686 + 1052,193 + 624,439)} \right] \cdot 100$$

$$КС = 14,76\%$$

VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО РЕЦИКЛИРАНЕ

Всички събрани НУБА, включително и тези отделени в резултат на предварително третиране ИУЕЕО и на разкомплектоване на ИУМПС се предават за предварително третиране, рециклиране и/или оползотворяване.

Р България е изпълнила целите по рециклиране на оловно-кисели НУБА – 94% от получените материали при предварителното третиране на оловно-кисели НУБА са предадени за рециклиране.

Степента на рециклиране на оловото, което се съдържа в оловно-киселите НУБА, постигната за 2011г. е 97.5% .

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От събраната и обработена информация за 2011г. може да се направят следните заключения:

- Седем са действащите организации по оползотворяване на НУБА;
- Едно лице, изпълнява задълженията по Наредбата си индивидуално;
- Подобрена е системата и е разширен обхватът за разделно събиране на НУБА ;
- Изпълнени са националните целите по рециклиране на материалите от оловно-кисели НУБА и рециклиране на оловото;
- ООп са изпълнили целите си за материално рециклиране на никел-кадмиевите и други НУПБА.